

Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20601>

Özet

Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i (ESBÖ), Robinson ve arkadaşlar? taraf?ndan geli?tirilen orijinal Parenting Styles and Dimensions Questionnaire (PSDQ) ölçe?inin Türkçe'ye uyarlanm?? ve geçerlik-güvenirlik çal??mas? yap?lm?? formudur. Bu uyarlama, Alev Önder ve Hilal Gülay taraf?ndan 2009 y?l?nda gerçekte?tirilmi?tir. Ölçek, ebeveyn davran??lar?n?, özellikle Diana Baumrind'?n temel ald??? yetkili (authoritative), otoriter (authoritarian) ve izin verici (permissive) ebeveynlik stillerinin boyutlar?n? ölçmeyi amaçlamaktadır. 32 maddeden olu?an bu araç, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme uygulamalar?ndaki tutarlılık ve talepkârlık (demandingness) ile duyarlılık (responsiveness) düzeylerini belirlemek için tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Stilleri, Ebeveynlik Boyutlar?, PSDQ, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Yetkili Ebeveynlik, Otoriter Ebeveynlik, İzin Verici Ebeveynlik.

Yazarlar

Alev Önder, Hilal Gülay

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Türk kültür ba?lam?nda ebeveynlerin çocuk yeti?tirme davran??lar?n? ve tutumlar?n? ölçmek ve bu davran??lar?n temel psikolojik boyutlar?n? belirlemektir. Bu araç, ebeveynlerin kulland??? disiplin yöntemleri, duygusal destek düzeyleri ve çocuklar?na kar?? gösterdikleri kontrol mekanizmalar?n? standardize edilmi? bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?r.

ESBÖ'nün uyarlanması, özellikle Türkiye'deki psikoloji, e?itim ve sosyoloji alanlar?nda yap?lan ara?tırmalara güçlü bir psikometrik araç sa?lam??tır. Bu sayede, ebeveynlik stilleri ile çocuklar?n gelişimsel sonuçlar? (akademik başarı, sosyal yeterlilik, psikolojik uyum) arasındaki ilişkilerin incelenmesi hedeflenmiştir.

Yap? (Construct)

Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i, Diana Baumrind'n ebeveynlik tiplerine dayanan ve sonras?nda Maccoby ile Martin taraf?ndan geli?tirilen temel ebeveynlik boyutlar?n? (talepkârlık ve duyarlılık) ölçer. Ölçek, bu boyutlar?n kombinasyonundan ortaya ç?kan üç ana ebeveynlik stilini de?erlendirir:

Yetkili Ebeveynlik: Yüksek talepkârlık ve yüksek duyarlılık. (Destekleyici, kural koyucu ve

aç?klay?c?).

Otoriter Ebeveynlik: Yüksek talepkârl?k ancak dü?ük duyarlı?k. (Sert, cezalandır?c?, itaat bekleyen).

?zin Verici Ebeveynlik: Dü?ük talepkârl?k ve yüksek duyarlı?k (veya ihmalkâr stilde dü?ük talepkârl?k ve dü?ük duyarlı?k). (Az kural koyan, a??r? hoşgörülü).

Geçerlik

Önder ve Gülay (2009) tarafından yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu ve geçerlilik kriterlerini sa?lamak için kapsamlı analizler yap?lm??t?r. Ölçe?in geçerlili?ini test etmek amacıyla madde analizi teknikleri kullan?lm??t?r.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? tutarlılı??n? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirli?i hesaplanm??t?r. Bu analizde, maddeler aras?ndaki korelasyonlar ve ölçe?in genel puan?n?n farklı zamanlarda tutarlı sonuçlar verip vermedi?i Pearson korelasyon katsay?s? tekni?i ile incelenmi?tir. Bu tür geçerlilik çal??malar?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü göstermeyi hedefler.

Güvenirlik

Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlı?k yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarlı?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir.

Bu çal??ma kapsam?nda, ölçe?in iç tutarlı?k katsay?s? Cronbach Alfa tekni?i ile test edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbirleriyle yüksek korelasyon gösterdi?ini ve ölçe?in güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu i?aret eder. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i sonuçlar? da ölçe?in zamansal istikrar?n? destekleyici nitelikte bulunmu?tur.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, orijinal PSDQ'nun çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da korunup korunmad???n? belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Orijinal ölçek, Yetkili, Otoriter ve ?zin Verici ebeveynlik stillerine kar??lı?k gelen ana faktörleri ortaya ç?karmay? amaçlar.

Önder ve Gülay (2009) çal??mas?, Türkçe formun 32 maddelik yap?s?n?n, ebeveynlik stillerinin temel boyutlar?n? ay?rt edebildi?ini göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?ini destekleyerek, Türk örnekleminde de ebeveynlik davran??lar?n?n kuramsal temellere uygun olarak üç temel stile ayrıldı???n? do?rulam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire)

Maddeler: 32 madde

Derecelendirme: Be?li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?lm??t?:

"Asla"

"Arada bir"

"Yakla??k yar?s?"

"Çok s?k"

"Her zaman"

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler

Ya? Grubu: Yeti?kin ebeveynler

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma genellikle okul ça??ndaki çocuklar?n ebeveynleri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda bireysel olarak uygulanabilir. Cevaplar, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme davran??lar?n? ne s?kl?kla sergilediklerini yans?t?.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Davran??lar?, Çocuk Geli?imi, Cronbach Alfa, Psikometri, Test-Tekrar Test, Aile Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Alev Önder

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?k E-posta Adresleri: Aonder@marmara.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi, Türkiye (Kaynak makaleye göre).

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

Ölçek uyarlama çal??mas? 2009 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar Alev Önder ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için orijinal PSDQ telif haklar? ve uyarlama izinleri dikkatle incelenmelidir.

Orijinal makale ba?lant?s? ve DOI bilgisi a?a??dad?r: ac.els-cdn.com

Referanslar

Önder, A. ve Gülay, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles & dimensions questionnaire. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 508-514. doi:10.1016/j.sbspro.2009.01.092

Robinson, C. C., Mandleco, B., Olsen, S. F., & Hart, C. H. (1995). Authoritative, authoritarian, and permissive parenting practices: Development of a new measure. Paper presented at the biennial meeting of the Society for Research in Child Development, Indianapolis, IN. (Orijinal ölçek referans?).

Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta maddeler listelenmedi?i için, bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.)

Ölçe?in tam maddeleri ve uygulama k?lavuzu için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: ebeveynlik-stilleri-ve-boyutlari-olcegi-toad.pdf